

Любов Мірошніченко
доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
кандидат філологічних наук, доцент
Хирса А. В.
здобувач юридичного факультету
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

АКТУАЛЬНІСТЬ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

У сучасному суспільстві ще досі існують стереотипи з приводу того, як повинні себе поводити представники тієї чи іншої статі. Незважаючи на те, що рівна реалізація прав і свобод чоловіків та жінок чітко визначена законодавством, стереотипне мислення суспільства пронизує усі сфери його життя. Зважаючи на певну дискримінацію та існуючу гендерну нерівність, виникає необхідність дослідити рівень існування поняття гендеру в сучасних умовах і з'ясувати шляхи реалізації та вирішення цієї проблеми на державному рівні.

Варто приділити увагу здійсненню правового, соціального аналізу сприйняття та розуміння гендеру як поняття в сучасному суспільстві. Дослідженням цього питання займалась низка науковців: Ю. Ю. Боброва, М. І. Крочук, Л. Б. Магдюк, М. А. Наумова, О. Стадніченко, В. М. Черба та ін.

У Статті 24 Конституції України зазначено, що громадяни мають рівні конституційні права і свободу, немає «привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками. Рівність прав жінки і чоловіка забезпечується наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, у здобутті освіти і професійній підготовці, у праці та винагороді за неї; спеціальними заходами щодо охорони праці і здоров'я жінок, встановленням пенсійних пільг; створенням умов, які дають жінкам можливість поєднувати працю з материнством; правовим захистом, матеріальною і моральною підтримкою материнства і дитинства, включаючи надання оплачуваних відпусток та інших пільг вагітним жінкам і матерям» [4].

Економічна, політична та соціальна рівність чоловіків та жінок є основою розвитку гармонійного суспільства. Проблема гендерної рівності до сьогодні гостре питання, адже за експертною оцінкою тільки шість країн світу досягли повної рівності між чоловіками та жінками. Як відомо, гендерна рівність є індикатором демократичної держави. Але в сучасному суспільстві спостерігаємо проблему порушення цих аспектів.

Основними причинами гендерної нерівності є стереотипи або гендерні установки, саме вони формують світогляд та впливають на подальшу поведінку. Найчастіше стереотипи проявляються в приватній сфері життя. Патріархальний та феміністичний тип є основою гендерної установки, які нав'язуються з народження.

Рада Європи визначила гендерну рівність як «рівний стан, незалежність, відповідальність та участь представників обох статей у всіх сферах суспільного й приватного життя» [1]. Україна спрямовує державну і законодавчу діяльність на створення рівних гендерних відносин, будуючи розвинуту демократичну країну.

Гендерні питання залишаються пріоритетними напрямками досліджень міжнародних організацій, аналітичної роботи провідних вітчизняних і зарубіжних експертів. «Гендерна чутливість безпекових інституцій забезпечує вирішення таких питань: підвищення ефективності у задоволенні безпекових потреб суспільства; створення більш продуктивного професійного середовища; підвищення рівня довіри громадськості та налагодження співпраці» [2, с. 119].

Проблема гендерних відносин насамперед залежать від дотримання прав громадян в державі. Країни з низьким рівнем економічного розвитку реалізують гендерні права чоловіків і жінок формально. У сучасному світі на ринку праці за одну й ту саму роботу чоловіки та жінки отримують різні заробітні плати.

Однією з проблем гендерної дискримінації у сфері трудових відносин є «асиметричний рівень заробітних плат жінок і чоловіків на користь останніх. Гендерна нерівність в оплаті праці спостерігається не тільки в Україні, а й у всіх країнах світу, що підтверджуєть-

ся даними глобального індексу гендерного розриву» (The Global Gender Gap Index) [3].

Важливим завданням перед суспільством і державою є подолання існування “жіночих” та “чоловічих” професій, посилаючись на низький професійний рівень, низьку оплату праці у галузях, де частка жінок більша та стереотипів стосовно розподілу батьківських та сімейних обов’язків за ознакою статі. Створення умов для чоловіків на право брати відпустки по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та на період хвороби. Замовлення соціальних реклам з метою пропагування чоловічого іміджу, як виконавця сімейних обов’язків та догляду за дитиною. Розробка нових освітніх програм допоможе в подоланні закоренілих стереотипів за ознакою статі.

Важливим фактором для подолання проблеми гендерної рівності є державна політика, спрямована на забезпечення жінкам рівного соціального статусу та розвитку як соціально-демографічної групи. Формування у чоловіків паритетності, гендерної культури та свідомості.

Держава повинна не лише ратифікувати необхідні міжнародні документи і створювати ідеальне законодавство. По-перше, необхідно створити таке соціально-економічне середовище, за якого дотримання та реалізація прав жінки, як і взагалі прав людини, стали б реальністю. Тоді зміни будуть поступово створювати нову систему суспільних відносин, яка буде мати не статеву, а соціальну і правову основу. Така система суспільних стосунків і має назву «гендер».

Зміни в законодавстві мають супроводжуватись гендерно-чутливою освітою для державних службовців, співпраці державних інституцій, що опікуються гендерними питаннями. Інтегрування досвіду європейських країн у вирішенні гендерних проблем в системі державного управління з метою надання певних гарантій рівноправності, можливості для самореалізації, не зважаючи на стать.

Проблеми гендеру мають бути враховані у стратегіях сталого розвитку держави. Дотримання гендерних стандартів є не тільки індексатором рівності, а й демократії в суспільстві. Основою загального принципу рівності є незалежність від статі, адже вона є природною константою, яка виражає сукупність анатомо-фізіологічних властивостей, за якими людина визначається як жінка або чоловік.

1. Gender Mainstreaming. Conceptual framework, methodology and presentation of good practices. Strasbourg. May 1998. URL: <http://www.unhcr.org>

2. Компанцева Л. Ф. Гендерна перспектива інформаційної безпеки. Інформаційна безпека людини, суспільства, держави. 2019. № 2 (26). С. 115–125.

3. World Economic Forum (2018). The global gender gap report 2018 (367 p.). URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2018.pdf (дата звернення: 19.10.2020).

4. Конституція України: прийнята на п’ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. URL.: <http://zakon2.rada.gov.ua>. (дата звернення: 23.03.2021 року).

Роман Опацький

доцент кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності,
кандидат юридичних наук, доцент

Сергій Ігнатів

викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ФЕМІНІЗМ ТА МАСКУЛІННІСТЬ: ДВІ СТОРОНИ ОДНІЄЇ МЕДАЛІ

Ми живемо в час швидких соціальних трансформацій та перетворень. Зміни в суспільстві проходять іноді так швидко, що громадяни не завжди встигають реагувати.

В останні декілька десятиліть у соціумі активно обговорюється проблема фемінізму та відстоювання права жінок на самоідентифікацію та самореалізацію не залежно від установлених у суспільстві поглядів, а керуючись власними переконаннями та бажаннями.